

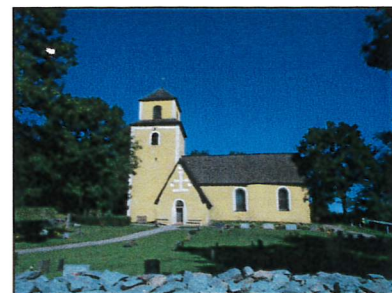
MOTIV FÖR BEVARANDE

I Översiktsplanen för Häbo kommun anges som mål att områdets värden för kulturmiljövården skall bevaras. Värdefulla gårds- och bymiljöer skall skyddas mot störande bebyggelse.

Häggeby

Häggeby by bevarar fortfarande karaktären av ett gammalt sockencentrum, där den medeltida kyrkan har utgjort centralpunkten i 800 år. Kyrkan, prästgården, Häggebygården, nuvarande skolmuseet och Häggebylundens gård utgör själva kärnan i byn och har kulturhistoriskt intresse både tillsammans och var för sig. De måste tillåtas dominera även i framtiden. Ny bebyggelse kan endast tillkomma i begränsad omfattning och på den gamla bebyggelsens premisser. De utanför själva bykärnan belägna torpen och egnahemmen från 1900-talets början är en del av Häggebys historia och värdefulla för förståelsen av byns utveckling.

Bebyggelse

Häggeby kyrka är en liten stenkyrka byggd omkring år 1200. Den uppfördes i romansk stil med små rundbågiga fönster och västtorn. Under medeltiden förlängdes kyrkan mot öster, en sakristia byggdes till i norr och ett vapenhus i söder. Inuti kyrkan finns målningar, huvudsakligen dekorativ växtornamentik, från 1600-talets slut.

Häggebygården byggdes som folkskola på 1880-talet. En vinkelformad tillbyggnad avsedd för gymnastik gjordes omkring 1930. Undervisningen pågick till 1958. Idag är Häggebygården församlingshem.

Värde: Skolhuset bevarar trots tillbyggnaden i stora drag sin ursprungliga tidstypiska utformning med stora symmetriskt placerade fönster och sadeltak.

Prästgården består av en mangårdsbyggnad, bodlänga, jordkällare, tiondebod och ett hemlighus. Mangårdsbyggnaden har sexdelad plan, brutet tegeltäcktak och gul träfasad. Huvudsakligen fick huset sitt nuvarande utseende 1829, men det finns uppgifter som antyder att husets äldsta delar är från 1747. Prästgården utgjorde tidigare en mellansvensk gårdstyp med klart åtskild man- och fågård. Fågårdens är numera rivna.

Värde: Häggeby prästgård är med sina byggnader och sin trädgård typisk för de herrgårdslika prästgårdar med sexdelad plan som byggdes under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet.

Häggebylund har en välbevarad mangårdsbyggnad i empirestil från 1800-talets början. Norra flygeln är troligen från samma tid medan den södra byggdes 1939. Ekonomibygnaderna har tillkommit under 1800- och 1900-talen.

Värde: Gården är ett välbevarat exempel på den götiska gården, där mangården ligger åtskild från fågårdens. Mangården omgiven av ädellövträd och den stora fruktträdgården har kulturhistoriskt värde.

Beskrivning och värdeomdömen utgör ett sammandrag av "Häggeby, ett levande sockencentrum" Häbo kommuns rapport 1998 av Margareta Hildebrandt

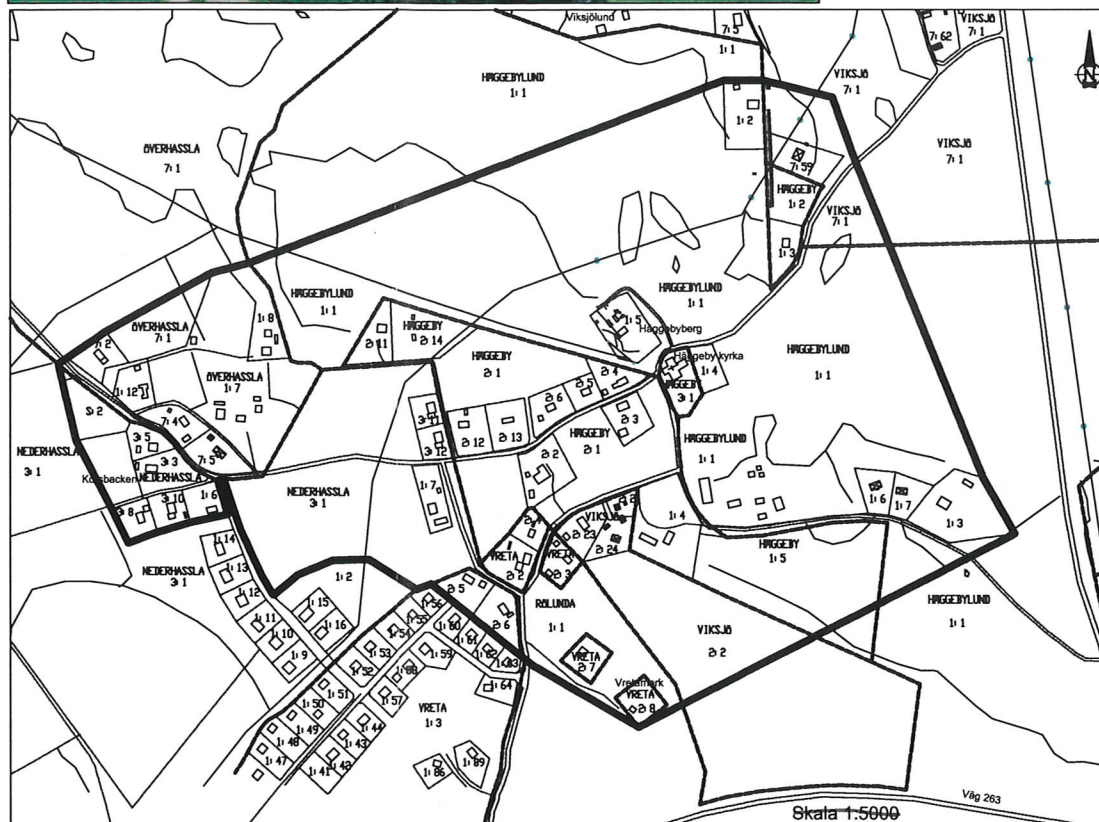

Landskapsbild

Kyrkan har under många hundra år varit den centrala punkten i socknen. Kyrkan utformades och placerades så att den kunde ses på långt håll. Häggeby kyrka ligger mycket naturskönt i kanten av ett öppet odlingslandskap som sträcker sig ända ner till Bondkrokens vatten.

Värde: Det är viktigt för upplevelsen av kyrkan och byn att odlingslandskapet behålls öppet och att störande nybebyggelse undviks, speciellt gäller detta för området mellan kyrkan och Bondkroken.

Flygbilden tagen 15 juni 2000

Bilden visar Björkbacken med forngrav i förgrunden

1900-talets egnahem

Under 1900-talets första årtionden byggdes kring kyrkbyn flera egnahem omgivna av trädgårdar. Björkbacken öster om kyrkan och Lindsmyrans vid vägen mot Nederhassla är välbevarade och tidstypiska representanter för perioden.

Värde: Egnahemsbebyggelsen visar på en ny epok i byns historia, då småföretagare och tjänstemän bosatte sig i Häggeby.

Vägnät

Många av de vägar som genomkorsar landsbygden har mycket gamla anor. Kyrkan spelade tidigt en aktiv roll i vägnätets utveckling. Det var viktigt att förbinda byarna med kyrkan. Vägen från Varpsund via Vreta till Häggeby och vidare mot Finnstaholm samt över Viksjö till Skokloster följer i stora drag den mycket gamla **Häradsvägens** sträckning. Av mycket gammalt ursprung är säkerligen även **Kyrkvägen** mellan kyrkan och komministergården i Nederhassla.

Värde: De äldre ursprungliga vägarna bidrar till att behålla den gamla atmosfären av svensk landsbygd, samtidigt som de betonar socknens hjärta kyrkan.

PLANFÖRHÅLLANDEN

Området runt Häggeby kyrka ingår i ett större område av riksintresse för kulturmiljövården.

Mälaren med öar och strandområden, i detta fall Ryssviken och Bondkroken, är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till naturvård, kulturminnesvård, turism och friluftsliv.

Formellt skydd finns för själva kyrkomiljön enligt 4 kap Kulturminneslagen.

Bebyggelsen inom området utgör samlad bebyggelse där generell bygglovsplikt gäller. Bygglövsplikten omfattar också själva kyrkan med tillhörande byggnader.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Avloppsanläggningarna i området är enskilda och varierar i ålder och kvalitet. Detta gäller även vattentäkterna.

En förutsättning för nyttillkommande bebyggelse är att VA-frågan kan lösas på ett tillfredsställande sätt. En begränsad utbyggnad av småhus i anslutning till redan befintlig bebyggelse medför normalt inte någon större påverkan. En viss ökning av fosfor- och kväveläckage kan dock förväntas.

VÄRDEOMDÖME

Inom Häggeby sockencentrum förekommer bebyggelse av mycket olika ålder och utförande. Denna bebyggelse skapar bilden av byn som trots blandningen av olika byggnadsstilar ändå upplevs som en helhet och beskriver byns utvecklingshistoria. Meningen är att tillkommande bebyggelse och ändringar av den befintliga bebyggelsen ska hållas inom en ram som ansluter till den nuvarande miljön. Syftet med att i områdesbestämmelser utöka lovsplikten till i princip samma nivå som gäller inom detaljplanlagda områden är att bevara helhetsintrycket av Häggeby sockencentrum.

Nuvarande markanvändning skall bestå och endast ett fåtal nya bostäder får tillkomma. Dessa skall byggas i anslutning till befintliga bostäder, bygglov bör föregås av en konsekvensbedömning omfattande kulturmiljö, landskapsbild och teknisk försörjning.

Nya byggnader anpassas till den lokala byggnadstraditionen vad gäller läge och utförande. Hävdvunnet sätt att anlägga bebyggelse bör eftersträvas och husplacering på öppen åker- eller hagmark undvikas. Förändring av befintliga hus skall ske med varsamhet för att inte förlora ursprunglig karaktär.

GRÄNSBETECKNINGAR

Gräns för bestämelseområde

BESTÄMMELSER

UTÖKAD LOVPLIKT

1§ För området gäller att den generella lovsplikten utökas till att gälla även följande:

- 1 mom Ändring av tak- och fasadmateriell samt omfärgning till annan kulör. Gäller varje bygglovspliktig byggnad.
- 2 mom Ändring av fönster på bostadshus om åtgärden avsevärt påverkar byggnadens utseende.
- 3 mom Rivning av byggnad eller del av byggnad.
- 4 mom Uppförande eller större tillbyggnad av ekonomibygnader för jordbruk eller därmed jämförbara näringar.

BYGGNADERS PLACERING OCH UTFORMNING

- 2§ 1 mom Ny bebyggelse skall placeras i lägen som liknar de traditionella tomtplatserna och så att den ansluter till byns bebyggelsemönster.
- 2 mom Ny bebyggelse skall utformas med särskild hänsyn till områdets egenart.
- 3 mom Ändringar av en byggnad får inte förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen.

MARKENS ANORDNANDE

- 3§ 1 mom Landskapet bör hållas öppet på sådant sätt att dess kulturhistoriska värde består.

ANTAGANDEHANDLING

Handlingarna består av:
DENNA HANDLING
FASTIGHETSFORTECKNING

OMRÅDESBESTÄMMELSER

HÄGGEBY SOCKENCENTRUM

HÄGGEBY
HÄBO KOMMUN UPPSALA LÄN
UPPRÄTTAD SEPTEMBER 2000

Beslutsdatum
Godkänd
Antagen
Lagakraft

Greger Gärnwall
Stadsarkitekt

Margareta Hildebrandt
Kulturrelaterare

Marianne Harrison
Karttekniker

Nr:
503